

SVENSKA FRISKOLEFÖRETAG PÅ DEN GLOBALA SKOLMARKNADEN

**Linda Rönnberg, Nafsika Alexiadou, Malin Benerdal,
Sara Carlbaum, Ann-Sofie Holm & Lisbeth Lundahl**

UMEÅ UNIVERSITET

PROJEKTET GOING GLOBAL

VR 2019-2023

Linda Rönnberg (proj led)
Nafsika Alexiadou
Malin Benerdal
Sara Carlbaum
Lisbeth Lundahl
Ann-Sofie Holm (GU)

UMEÅ UNIVERSITET

PROJEKTET I KORTHET

- VR-finansierat 2019-2023
 - Kartlägger och analyserar de svenska friskoleföretagens internationella aktiviteter på den globala skolmarknaden.
- Explorativt syfte: att lära oss mer om hur svenska friskoleföretag rör sig globalt, vad de tar med sig och erbjuder samt vad som ev återkommer till det svenska sammanhanget
- Tre skolföretag i fokus och fallstudier av tre utlandsetableringar - en per företag

FRAMVÄXTEN AV EN SVENSK UTBILDNINGSIKDUSTRU

1. Långsam expansion av fristående vinstdrivande aktörer de inledande åren efter friskole- och skolvalsreformerna
2. Friskoleföretag i form av aktiebolag blir allt vanligare under det sena 1990-talet och tidiga 2000
3. Expansion: Aktiebolagens andel av de fristående utförarna expanderar, via t ex uppköp av mindre aktörer (mitten av 2000-talet)
4. Fortsatt expansion och ägarkoncentration för de vinstdrivande aktiebolagen (9 and 10 på gymnasienivå)

*“2007 omsatte de fem största koncernerna sammanlagt 3,6 miljarder på den svenska skolmarknaden, vilket var 18 procent av alla skattepengar som gick till fristående aktörer. 2016 hade koncernernas omsättning ökat till 12,9 miljarder och 30 procent av den privatdrivna andelen. **En tillväxt på hela 360 procent**” (Werne, 2018, s. 12)*

5. **En internationell expansion...**

ANSATS OCH TEORETISK INRAMNING

- En central teoretisk utgångspunkt är *föreställningar om policylärande* och hur idéer färdas mellan olika nationella utbildningssammanhang (Ozga & Jones, 2006; Steiner-Khamsi, 2016). Det sker ofta via så kallade policyentreprenörer eller mäklare (Ozga m.fl., 2011)
- Ett särskilt fokus läggs på *kommersiella aktörers roll* som bärare och förmedlare i dessa processer (Ball, 2012; Robertson m.fl., 2012; Verger m. fl., 2016; Hogan, 2015)
- *'Cirkulation'*: När de svenska friskoleföretagen etablerar sig i andra länder för de med sig vissa värden, idéer och praktiker från sina verksamheter i Sverige, samtidigt som nya influenser tillförs från de nya internationella sammanhangen (se Wood, 2016) – *vad som skapas och utmanas, består och förändras i 'cirkulationen' är centralt*
- “Educational policymaking, governance and edu-business processes is a major new area of research for education policy studies” (Gulson et al. 2017, s. 229)

**KOMMANDE KAPITEL (2020):
"PEDAGOGISKT ARBETE I EN GLOBAL TID: SVENSKA
FRISKOLEFÖRETAG OCH DERAS UTLANDSETABLERINGAR"**

Beskriva och diskutera hur tre stora svenska friskoleföretag beskriver verksamheten i deras skolor och förskolor utomlands. Dessa självbeskrivningar används för att synliggöra:

- a) hur vissa föreställningar om skola och utbildning förpackas och framställs i den nya nationella kontexten som företagen etablerat sig i
- b) i vad mån och i sådana fall hur det förekommer referenser till pedagogiska idéer och koncept från det svenska sammanhanget när friskoleföretagen etablerar sig utomlands.

MATERIAL

Vi har valt att titta närmare på Kunskapsskolan i Indien, AcadeMedias tyska förskoleverksamhet (Espira) samt Internationella Engelska Skolan i Spanien (IEP)

- Text- och bildmaterial som används för att få kunskap om hur de tre skolföretagen själva beskriver den internationella expansionen och vilka pedagogiska idéer som de lyfter fram i sina utländska skolor och förskolor.

- Huvudsakligen material som företagen själva skapat och distribuerat; framför allt via hemsidor, men också från sociala medier, pressmeddelanden, årsredovisningar samt rekryterings- och marknadsföringsmaterial.

KED India (Kunskapskolan)	Espira i Tyskland (AcadeMedia)	IEP-group i Spanien (IES)
<p>KED India (2020a). About the KED program. KED India (2020b). History. KED India (2020c). Mission. KED India (2020d). FAQs. KED India (2020e). KED Teacher. KED India (2020f). Curriculum. KED India (2020g). Educational Philosophy. KED India (2020h). The Learning Portal. Kunskapskolan (2020). Kedman. Kunskapskolan Gurgaon (2020). KED Program.</p>	<p>AcadeMedia (2020). AcadeMedia. AcadeMedia (2019a). Capital Markets Seminar. Preschool Market Focus. AcadeMedia (2019b). Årsredovisning 2018/19. Espira (2019). Pädagogisches Konzept. Espira (2020a). Herzlich willkommen bei der Espira Kinderbetreuung! Espira (2020b). Was macht Espira aus? Espira (2020c). Ihr Kind steht im Mittelpunkt. Espira (2020d). Espira Kitas. Espira (2020e). Espira in Deutschland. Espira Kunskapsbarnehaugen (2020). En fantastisk start på livet!</p>	<p>IEP (2020a). Redefining bilingual education. IEP (2020b). What is a British-based curriculum? IEP (2020c). Teacher recruitment pack. English School of Asturias. IEP (2020d). Teacher recruitment pack. Elian's British School of La Nucia. IES (2019). Årsredovisning 2018/19. IES (2020a). IES 2020a. Largest shareholders. IES (2020b). IES Concept. IES (2020c). Strategy. IES (2020d). Acquisition of Colegio Joyfe. IES (2020e). Founder's Introduction.</p>

Tabell 1: Företagens självbeskrivningar av de tre utlandsetableringarna – citerade material.

Det totala text- och bildmaterialet för respektive utlandsetablering är emellertid mer omfattande och innehåller ytterligare text- och bildmaterial utöver de som anges ovan.

KED India: En pedagogisk idé om individualiserad utbildning på interkontinental export

Den första Kunskapsskolan i Indien öppnade år 2013 och nu finns fyra skolor för barn/elever i åldrarna 2,5 till ca 18 år.

Skolbyggnaderna är utformade enligt den modell Kunskapsskolan har på sina skolor i Sverige.

De indiska Kunskapsskolorna följer landets nationella läroplan och dess definierade innehåll och examensordning (CBSE eller CGSI) men undervisningen sker utifrån det sk. **KED-programmet**.

De pedagogiska idéerna bakom KED-programmet ramas in som ett sätt att bryta upp konventionella eller traditionella sätt att se på exempelvis lärare, elever, scheman och lokaler, för att istället organisera lärandet runt eleven och dennes behov.

Espira: För en 'skandinavisk' start i livet

... ' skandinaviska förskolemodellen' bygger på "tydlig pedagogisk grund med särskild läroplan och pedagogiska processer"

... som en "inkluderande förskola" som anspelar på en tradition och föreställning om det skandinaviska som jämlikt och jämställt,

... i synen på barnen som självständiga individer som lär sig av och med varandra,

... genom sk."holistisk pedagogik: sju utbildningsområden med frögrodd som symbol som spänner över flertalet områden som barnen senare förväntas möta i skolan, som "philosophus", "motorikus" och "sprachforscher", med tillhörande sk. Aktivitetskort.

... naturnära förskola som arbetar med miljö och utevistelse och social medvetenhet: "Vårt skandinaviska ursprung är särskilt tydligt i betydelsen av socialt deltagande och daglig träning med en stor andel utomhusaktiviteter" (Espira, 2020c)

IEP – ”omdefinierar tvåspråkig utbildning”

- Fokus på engelska, höga akademiska förväntningar och en ordning och reda i klassrummet” (IEP, 2020b, s. 8) –som IES i Sverige
- Synen på undervisning beskrivs exempelvis med nyckelord som ”aktivt lärande”, ”tillämpad kunskap”, ”barncentrerat förhållningssätt”, ”samarbete” mm (IEP, 2020b).
- Eleverna ska hjälpas nå sin fulla potential genom lärarnas högt satta förväntningar (IEP, 2020a).
- Lärandemiljön beskrivs, i likhet med IES i Sverige, som en plats där ”lärare kan undervisa och elever kan lära” (IEP, 2020a). Samma grundkoncept används i både Sverige och Spanien: trygg lärandemiljö, engelska språket och höga förväntningar på eleverna
- Lärare rekryteras från andra engelsktalande länder och med en etablerad strategi
- Det ’svenska’ är inte något som görs explicit utan det tvåspråkiga och engelska framhålls

AVSLUTNINGSVIS I

Likheter:

- I både Indien, Tyskland och Spanien lyfts exempelvis vikten av individuella förhållningssätt fram tydligt.
- Barnen/eleverna framställs som självständiga och drivande, medskapare som tar en aktiv del i sitt eget lärande.
- Lärarrollen beskrivs också på delvis likartat sätt, exempelvis syns pedagog/en läraren som en vägledare, mentor eller coach i Espiras och Kunskapsskolans självpresentationer. I IEP tas lärarens coachande gm 'personalised learning' upp för att förmera hela individen och dess utveckling.

Skillnader:

- Delvis olika affärsmodeller: Kunskapsskolan startar upp egen skolverksamhet, IES köper upp befintliga skolverksamheter och AcadeMedia lanserar det ursprungligen norska Espira på den tyska barnomsorgsmarknaden, men även köper upp befintlig verksamhet i Tyskland.
- Respektive koncept måste anpassas i förhållande till den nya nationella kontexten som företagen etablerar sig i och i förhållande till den tänkta kundgruppen.
- Det 'svenska' ramas in på olika sätt. Det 'skandinaviska' i Tyskland med t ex demokratisk barnsyn och vikten av natur och utevistelse. Kunskapsskolans elevcentrerade arbetssätt, aktiva elev och coachande lärare, etc. som förvisso även gäller för IES, men som också avviker från de andra företagen i sin distansering från det 'svenska' genom att istället framhäva det 'engelska'.

AVSLUTNINGSVIS III

- De svenska företagens utlandsetableringar är en del av en större internationell utbildningsindustri (Verges m. fl., 2016) och de studerade verksamheterna är bärare av vissa ideal och idéer som får fäste och sprids mellan olika nationella kontexter med hjälp av privata aktörer i roller som 'mäklare' (Ozga m.fl., 2011)
- Insikter och koncept från det svenska friskolesammanhanget exporteras och omförpackas till en internationell publik och kundkrets och i detta arbete sker en anpassning och profilering av det erbjudna pedagogiska innehållet. Samtidigt:
- Värden som exempelvis utveckling, framtidsberedskap, valfrihet, individcentrering etc. är inte Sverigeunika företeelser utan tydliga i internationella diskursen om privata alternativ och utbildningens kommersialisering (Ball, 2012; Verges m. fl., 2016).
- Ett centralt inslag i företagens anpassningar och profileringar tar fasta på lärarnas och pedagogernas arbetssätt och roller.
- ***Ytterligare forskningsmässig belysning***

